

Carl Uno Lindin, Anna-Karin Hjalmarsson
Miljökraft

Komplettering av recipientbedömning av utsläpp till vatten från en ny kraftvärmes- och biogasanläggning

I december 2012 meddelade Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt E.ON Gas Sverige AB och E.ON Värme Sverige AB tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och driva en anläggning för produktion av el, fjärrvärme och fordonsgas inom Högbytors industriområde i Upplands-Bro kommun (M 6149-11). Eventuella utsläpp till vatten från Högbytors industriområde transporteras via Sätträbäcken och Brobäcken till Broviken, som är del av Mälaren-Görvålns vattenförekomst (SE659147-160765/SE659044-160864). Vid sidan om verksamhetstillståndet har processen med områdets detaljplan pågått. Under det pågående samrådet har Länsstyrelsen Stockholm nyligen framfört att vattenförekomsten Mälaren-Görvåln inte längre bedöms uppnå god kemisk status, vilket var fallet när miljökonsekvensbeskrivningen skrevs. Länsstyrelsen anmodar därför Upplands-Bro kommun att uppdatera miljökonsekvensbeskrivningen med anledning av detta.

IVL Svenska Miljöinstitutet genomförde 2011 en recipientbedömning av utsläpp till vatten från den planerade kraftvärmes- och biogasanläggningen. Utredningen har använts som underlag för både anläggningens och detaljplanens miljökonsekvensbeskrivningar. E.ON har bitt IVL att kommentera konsekvensbedömningarna av utsläpp till vatten med anledning av den nya informationen.

För det första bör det understrykas att den planerade anläggningen är designad för att inte orsaka något utsläpp till vatten vid förväntad drift. Under merparten av drifttiden kommer det därmed inte att ske någon påverkan på någon del av recipientsystemet. Den ursprungliga recipientbedömningen gjordes för ett antaget värsta fall med ett årligt utsläpp om 40 000 m³ dagvatten och 10 000 m³ renat rökgaskondensat. Recipientsystemet delades in i tre delar; Brobäcken som utgör kraftvärmes- och biogasanläggningens primärrecipient; Brovikens Natura 2000-område som bäcken mynnar i; och Mälaren som viken är en del av. För var och en av delarna har en bedömning gjorts på förekommande skyddsföreskrifter och värdebeskrivningar. Sammantaget bedömdes den planerade kraftvärmes- och biogasanläggningen inte medföra några negativa miljökonsekvenser för Brobäcken, Broviken eller Mälaren.

Vid tillfället för recipientbedömningen ansågs Mälaren-Görväln ha god kemisk status, exklusive kvicksilver. Vatteninformationssystem Sverige anger nu att god kemisk status inte uppnåsⁱ: ”Huvuddelen av sedimentprovtagningarna har utförts i anslutning till Lövsta, men prover har också tagits vid Lovön och längre norrut i Görväln. Närmast i anslutning till Lövsta har höga halter bly, kadmium, antracen och PAH:er uppmätts i sedimenten. Vid provtagningarna har dessutom nickel i halter över gränsvärdet för god kemisk status i vatten uppmätts i sedimenten i området närmast deponiområdet vid Lövsta har bly, kadmium och antracen uppmätts i halter över de alternativa gränsvärden för sediment som Havs- och vattenmyndigheten i skrivelse 20120927 rekommenderat för bedömning av kemisk status. Även PAH:erna benso(a)pyren, benso(b)fluoranten, benso(k)fluoranten och benso(g,h,i)perylen har uppmätts i höga halter.” Den nya bedömningen grundar sig på provtagning utanför Lövsta gamla deponiområde, cirka en mil OSO om Broviken, av SGUⁱⁱ respektive IVL Svenska Miljöinstitutetⁱⁱⁱ. Utredningarna konstaterar bland annat att verksamheten vid Lövsta gamla deponiområde gett upphov till ett påverkansområde med kontaminerade bottensediment, som sträcker sig ett par hundra meter ut i Lövstafjärden och att inget betydande metalläckage till vatten verkar pågå. Med andra ord ger inte provtagningarna 2012 någon orsak att befara att föroreningsituationen i Broviken är värre än vad som tidigare redovisats. Den tidigare konsekvensbedömningen grundar sig delvis på sedimentprover tagna i Brovikens inre del, som dessutom bedöms vara en transportbotten. Partikulärt material som tillförs viken via Brobäcken eller någon av de andra bäckarna kommer att transporteras längre ut i Brofjärden och Mälaren.

Konsekvensbedömningarna av värsta fallet – ett årligt utsläpp av 40 000 m³ dagvatten och 10 000 m³ renat rökgaskondensat från kraftvärme- och biogasanläggningen – förändras inte av den nya kunskapen om sedimentsituationen i Lövstafjärden. Brobäcken och Broviken är beroende av markanvändning och övriga verksamheter i avrinningsområdet, inte utanför liggande vatten. Vad gäller övriga Mälaren och särskilt Mälaren-Görvälns vattenförekomst gäller allmänt att belastningen av miljögifter ska minimeras. Det är särskilt angeläget när god kemisk status inte uppnås. Det förväntade tillskottet från den planerade kraftvärme- och biogasanläggningen blir under alla omständigheter mycket litet. Miljödomen reglerar det genom att föreskriva det bedömda värsta fallet som villkor för maximalt utsläpp till vatten. Anläggningen är, som nämnts ovan, utformad för att inte orsaka några utsläpp till vatten. Värsta fallet innebär ett årligt tillskott på maximalt enstaka hektogram eller mindre av betraktade metaller. Vid en betraktelse av den totala föroreningsbelastningen på Mälaren-Görväln, till exempel om man ska upprätta en åtgärdsplan för att uppnå god kemisk status, kommer kraftvärme- och biogasanläggningen att bidra med en helt försumbar andel. Den årliga

ⁱ VISS, 2013-12-11, Internet. Preliminär vattenförekomstEU_CD: SE659044-160864 Mälaren-Görväln. <http://www.viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE659044-160864>

ⁱⁱ Cato & Kjellin, 2012. Undersökningar av Mälarens botten utanför Lövsta gamla deponiområde, Hässelby, Stockholms kommun. SGU-rapport: 2012:6

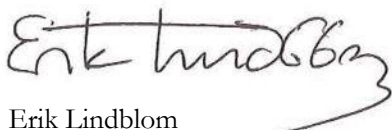
ⁱⁱⁱ Karlsson, 2013. Vatten- och sedimentundersökningar i östra Mälaren 2012. IVL-rapport U3800.

kvicksilvertransporten genom Mälaren har skattats till minst 6 kg^{iv} - tillskottet från kraftvärme- och biogasanläggningen bedöms bli maximalt 10 g.

Sammanfattningsvis bedöms den framtida belastningen från kraftvärme- och biogasanläggningen visserligen inte underlätta uppfyllandet av miljökvalitetnormen för Mälaren-Görvälns vattenförekomst, men heller inte försvåra den.

Med vänlig hälsning

IVL Svenska Miljöinstitutet AB

Erik Lindblom

^{iv} Lindblom, Malm och Lilja, 2012. Recipientbedömning av dag- och processvattenutsläpp från Högdalens kraftvärmeverk till Mälaren alternativt Saltsjön. IVL-rapport U3698